

בש"פ 7906/23 - ראדח מדאן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7906/23

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

העורר: ראדח מדאן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
במ"ת 38393-09-23 מיום 26.10.2023, שניתנה על
ידי כב' השופט נ' פלקס

בשם העורר: עו"ד אבו לבדה אכרם

החלטה

לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט נ' פלקס) במ"ת 38393-09-23 מיום 26.10.2023 בה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע והחלטתו של בית משפט קמא

1. נגד העורר ונגד נאשמים נוספים הוגש ביום 18.9.2023 כתב אישום המייחס לעורר שתי עבירות של סחר בנשק לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 - וזאת בגין עסקאות שבוצעו ביום 9.3.2023 וביום 17.4.2023 (עסקאות המפורטות באישומים השביעי והשמיני בכתב האישום). בכל עסקה נמכר לסוכן משטרתי כלי נשק אחד.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. ביום 17.10.2023 התקיים דיון בבקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים.

3. בהחלטתו של בית משפט קמא מיום 26.10.2023 - שהיא נושא הערר, התייחס בית המשפט לשאלת הראיות לכאורה. הוא סקר את השתלשלות העניינים, ממנה עולה לכאורה - כפי שיפורט להלן, כי העורר לא היה נוכח במהלך ביצוע עסקאות הנשק שבוצעו בפועל על ידי נאשמים אחרים, אולם הוא היה זה שיזם אותן ונתן הוראות למשתתפים בהן ביחס לאופן ביצוען. נתייחס בקצרה לכל אחת מהעסקאות בנפרד.

העסקה נושא האישום השביעי - כפי שפורט בהחלטה, חומר הראיות מבוסס בעיקרו על הודעה של סוכן משטרה (להלן: הסוכן) מיום 12.3.2023. בהתאם להודעה, ביום 8.3.2023 פגש הסוכן את נאשם 1 בכתב האישום (להלן: טארק), שהציע לו לרכוש נשק מסוג M16 שנמצא בידי מישהו ממשפחת חמדאן (זהו שם משפחתו של העורר), בענאתא במחיר של 57,000 ₪. לאחר שטארק שלח לסוכן תמונות של כלי הנשק ובכלל זה של הרובה שדובר עליו קודם לכן, ציין הסוכן כי הוא יהיה מעוניין לרכוש אותו תמורת סכום של 55,000 ₪. באותו ערב התקשר טארק אל הסוכן, ועדכן אותו כי סיכם עם העורר כי טארק והסוכן יפגשו בחיזמה למחרת לשם ביצוע העסקה.

כן תיאר הסוכן בהודעתו כי ביום 9.3.2023 הוא נסע לחיזמה, שם פגש את טארק והם נסעו יחד במכוניתו של הסוכן. טארק התקשר בנוכחות הסוכן אל העורר, למספר שהעורר אישר בהמשך כי הוא מספר הטלפון שלו, שרק הוא עושה בו שימוש. הסוכן הבחין במספר הטלפון ושלה אותו מיד למפעילו. כן הוא הבחין בתמונה של "איש הקשר" במכשיר הטלפון: אדם כבן 40 החובש כובע קסקט לבן וחולצה לבנה. הסוכן שמר את מספר הטלפון הזה גם במכשיר הטלפון שלו, ואף צילם את מסך הטלפון עם תמונתו של "איש הקשר".

בשיחת הטלפון האמורה נערך מיקוח על מחיר העסקה וסוכם על מחיר של 55,000 ₪. לאחר מכן העורר הורה לטארק ולסוכן לנסוע לענאתא, שם חיכה להם הנאשם 6 בכתב האישום (להלן: צלאח) עם הנשק. טארק לקח מצאלח נשק מסוג דמוי רובה M16 יחד עם מחסנית ובה 4 כדורים. הסוכן נטל את הנשק וירה את ארבעת הכדורים כדי לבדוק את תקינותו. לאחר מכן, מסר הסוכן לטארק תמורת הנשק סכום של 55,000 ₪, וזה העביר את הסכום לידי צאלח. כאמור, העורר לא היה נוכח בפגישה זו.

בית המשפט ציין כי הודעת הסוכן נתמכת בתיעוד חזותי וקולי העולה מצילומים והקלטות של האירועים המתוארים בה.

אחת מטענותיו של העורר הייתה כי לפי הודעת הסוכן, טארק התייחס לעורר כמי שעובד עמו בחברת "שלמה סיקסט", על אף שבפועל הוא אינו עובד שם. בית המשפט התייחס בהחלטתו לטענה זו וקבע כי מחומר הראיות עולה לכאורה כי העורר אינו עובד עבור חברת "שלמה סיקסט" אלא במוסך לפחחות וצבע בראשון לציון. עם זאת, הוא ציין כי עיון בתמליל הקלטת שיחתם של טארק והסוכן מיום 8.3.2023 מעלה כי יתכן שגרסת הסוכן ביחס למקום העבודה של העורר נבעה מאי-הבנה של דבריו של טארק.

העסקה נושא האישום השמיני - בנוגע לאישום זה, ציין בית המשפט כי קיימים שלל סרטונים והקלטות שצולמו והוקלטו ביום בו בוצעה לכאורה העסקה - 17.4.2023, המתעדים את פגישת הסוכן, טארקוצלאח. באשר לחלקו של העורר, הפנה בית המשפט להודעת הסוכן מיום 18.4.2023, בה פירט הסוכן כי טארק התקשר בנוכחותו אל העורר. השניים שוחחו עם העורר, הזכירו את העסקה הקודמת שבוצעה וסיכמו את פרטי העסקה נושא האישום השמיני. עוד ציין בית המשפט כי בהודעתו הבהיר הסוכן כי הוא ראה במכשיר הטלפון של טארק את תמונתו של העורר כ"איש הקשר" אליו טארק התקשר. זו הייתה תמונתו של אותו אדם עמו שוחחו טארק והסוכן בהתייחס לעסקה הקודמת נושא האישום השביעי. בית המשפט הוסיף כי הסוכן אף ציין שטארק כינה את בן שיחו בשם אבו מחמד, כאשר מחומר הראיות עולה כי שמו של בנו הבכור של העורר הוא מחמד. עוד הוא ציין כי הודעת הסוכן באשר לתוכן השיחה הטלפונית עם העורר נתמכת גם בהקלטה שלה.

מעבר לכך, הוסיף בית המשפט כי ממחקר התקשורת עולה לכאורה כי ביום 17.4.2023 בשעות הצהריים, התקיימו שתי שיחות טלפון בין מספר הטלפון של העורר לבין מספר הטלפון של צאלח. האחת החלה בשעה 13:03. העורר אישר בחקירתו כי הוא זה המשתמש במספר הטלפון האמור, אולם הכחיש כי הוא שוחח אי-פעם עם צאלח (אף שאישר כי הוא מכיר אותו). בית המשפט הדגיש כי האזנת סתר שבוצעה למספר הטלפון של צאלח מעלה כי בשיחה בין מספר הטלפון של צאלח לבין המספר של העורר, ביום 17.4.2023 בשעה 13:03, נשמעים שני דוברים האומרים כי ניתן 55 שזה חבילה של 200.

בית המשפט קבע כי די באמור כדי להביא לזיהוי חד ערכי של העורר כמי שביצע יחד עם טארקוצלאח את עסקאות הנשק נושא האישומים השביעי והשמיני.

עוד נקבע בהחלטה כי העבירות המיוחסות לעורר מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. חרף זאת נדרש בית המשפט גם לאפשרות של חלופת מעצר. הוא ציין כי העורר אומנם נעדר עבר פלילי, אולם מאחר שמיוחסים לו שני אישומים של סחר בנשק - המלמדים לכאורה על דפוס פעולה של סחר בנשק, בשלב הזה אין בחלופת מעצר כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו. משכך, נקבע כי אין גם טעם בהזמנת תסקיר מעצר. עוד ציין בית המשפט את השיקול של מצב החירום והמצב הביטחוני השורר בארץ בעת מתן ההחלטה. הוא הבהיר כי מסוכנות אינה נבחנת בחלל ריק, ומקום בו כוחות המשטרה "מתוחים" עד קצה גבול היכולת בשל המצב הביטחוני, היכולת ליצור חלופה אפקטיבית שתאיין את המסוכנות הנובעת מעבירות נשק היא קטנה מאוד.

טענות הצדדים

4. בערר ציין העורר כי שגה בית משפט קמא בקביעתו כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו בשני האישומים המיוחסים לו; ובקביעתו כי אין מקום לשלוח אותו לתסקיר שירות מבחן. בפתח הדברים, טען העורר כי אין מחלוקת שהוא לא נפגש מעולם עם הסוכן ולא נכח פיזית בביצוע שתי העסקאות נושא האישומים. הוא הוסיף כי בינו לבין הסוכן אין היכרות מוקדמת, וכי הוא לא פגש את הסוכן פנים אל פנים.

זאת ועוד, העורר טען כי בית המשפט לא הבהיר מדוע חל שינוי בעמדתו לעומת הדיון מיום 17.10.2023, בו

הוא ציין כי הראיות לכאורה הן חלשות, וכי חולשתן מצדיקה קבלת תסקיר של שירות המבחן. הוא הדגיש כי הדברים נאמרו לאחר שבית המשפט עיין בחומרי החקירה ואף לאחר שב"כ המשיבה טענה בהרחבה לעניין הראיות.

בהתייחס לאישום השביעי, נטען כי ראיות המשיבה מבוססות רק על תיעוד קולי של שיחת טלפון שנערכה, לשיטת המשיבה, בין העורר לבין טארק מהטלפון של טארק. לעניין זה ציין העורר כי לגרסת המשיבה, הסוכן שמע את השיחה והעתיק במהלכה את מספר הטלפון של העורר והעביר אותו למפעיל. על רקע זה, נטען כי בית המשפט שגה כאשר לא נתן משקל ראוי להעדר קשר קודם בין העורר לסוכן. לגישת העורר, אין די בשיחת טלפון בין טארק והסוכן לבין מאן דהוא אחר, שכן אין ראיות שמכוחן ניתן לקבוע כי העורר הוא מי ששוחח עמם. זאת בעיקר כאשר כאמור הסוכן אינו מכיר את העורר בהיכרות מוקדמת. עוד נטען כי אין כל ראיה ביחס ל"העתקה" הנטענת של מספר הטלפון של העורר על ידי הסוכן, ואף לא לכך שהוא העביר את המספר הזה לידי המפעיל שלו. הסוכן אף לא ציין האם השיחה המדוברת היא שיחה שנעשתה באמצעות אפליקציית "ווטסאפ" או שיחה "רגילה" (עניין שיש לו לגישת העורר השלכה על השאלה האם ניתן היה לראות את מספר הטלפון של הנמען השני בשיחה). כן נטען כי אין היגיון בכך שהסוכן יכול היה לראות את המספר, שכן טארק ביצע את השיחה תוך שהחזיק את הטלפון סמוך לאוזנו. משכך, ודאי שהסוכן לא יכול היה לרשום את המספר מבלי שהדבר יעורר את חשדו של טארק.

עוד הוסיף העורר כי טענותיו אינן נוגעות לשאלת מהימנות העדים, אלא מדובר ב"דברים בסיסיים ביותר שהיה על בית המשפט לשקול בעת הערכת הראיות". לגישתו, בית המשפט שגה כשלא נתן משקל להעדרה של חוות דעת לזיהוי קול ולהעדרו של חומר מפליל במכשיר הטלפון של העורר; והוא שגה כאשר לא זקף לחובת המשיבה העדר ראיות ביחס להכנה לעסקת נשק. העורר הוסיף כי כעולה מחומר הראיות, מי שהיה אמור לספק את הנשק ביום 9.3.2023 הוא אדם העובד עם טארק בחברת "שלמה סיקסט". לשיטתו, על אף שעובדה זו היא בעלת חשיבות לזהות המבצע, בית המשפט לא נתן משקל לעובדה שהעורר אינו עובד בחברה זו ואינו מוכר לעדים העובדים שם.

בהתייחס לאישום השמיני, נטען כי הוא מבוסס על שתי שיחות טלפון בין העורר לבין טארק, שבוצעו ממספר הטלפון של טארק, כאשר הסוכן השתתף בשיחות. כך, לגישת המשיבה הסוכן זכר את קולו ואת תמונתו של העורר מהעסקה הקודמת. כן מצביעה המשיבה - כך נטען - על מחקרי תקשורת מהם עולה כי התנהלה שיחה בין העורר וטארק מצד אחד לבין צאלח מהצד השני; וכן כי התקיימה שיחה שהואזנה בין צאלח לבין העורר בה מוזכר סכום של 55, שהוא לגישת המשיבה סכום התמורה של העסקה. בהקשר זה, העורר ציין כי לא הייתה שיחת טלפון ישירה של העורר עם הסוכן; וכן כי אין חוות דעת להשוואת קול. על רקע זה, נטען כי היה על בית המשפט לקבוע כי ישנה חולשה ראייתית גם ביחס לאישום זה. כך, טעות בזיהוי באישום השביעי משליכה לטענתו גם על הזיהוי באישום השמיני. עוד נטען כי הזיהוי של הסוכן את העורר בעסקה זו הוא זיהוי פגום ודל ואין די בו כדי להוות בסיס לאישום של העורר. לכן היה על בית המשפט למצער לקבוע כי חל כרסום בחומר הראיות.

בכל הנוגע להאזנות הסתר, נטען כי אין די בהן כדי לבסס את התזה נושא האישום, בעיקר לאור העדרן של ראיות אחרות המסבכות את העורר בביצוע העסקה נושא האישום השמיני. עוד נטען כי שגה בית המשפט כאשר קבע כי הפגיעה בזכות היועצות של העורר אינה משליכה על החלטה ביחס לראיות לכאורה.

העורר הבהיר כי בכל הנוגע לראיות לכאורה, אכן בית המשפט אינו אמור לבחון אלא את חומר הראיות הגולמי ואת פוטנציאל ההרשעה הטמון בו. יחד עם זאת, אין מדובר רק בבדיקה טכנית, ובית המשפט אינו צריך להתעלם

מסתירות בחומר הראיות; כאשר אם מדובר בסתירות מהותיות - הדבר מביא לדחיית הבקשה למעצר עד תום ההליכים. לגישת העורר, בחינת חומר הראיות על ידי בית המשפט במקרה דנן הייתה בדיקה טכנית ולא מהותית.

מעבר לכל אלה, טען העורר כי בית המשפט שגה כאשר לא בחן בעניינו האם קיימת חלופת מעצר. זאת מאחר שמדובר באדם שהוא נטול עבר פלילי ושעניינו שונה במידת מה מעניינו של הנאשם 4 שהחלטה התייחסה גם אליו. לשיטת העורר, ההנחה כי שום חלופת מעצר לא תסכון במקרה זה, היא הנחה שגויה.

עוד הוסיף העורר לעניין זה כי בית המשפט שגה כאשר זקף לחובתו את מצב החירום הקיים במדינה, שכן מדובר בעבירות שבוצעו לפני למעלה מחצי שנה, ללא קשר למצב החירום. כמו כן, נטען כי בית המשפט אף לא נתן משקל להימשכות הצפויה של ההליכים - כך, כתב האישום כולל 8 נאשמים ו-12 אישומים, וצפויים להעיד בו 58 עדי תביעה. אם בכך לא די, נטען כי העורר הוא בן 40 ואין לו עבר פלילי, ויש לו טענות כבדות משקל שהוא יבקש להעלות בהליך העיקרי. על כן, העובדה שלא נבחנה חלופת מעצר טומנת בחובה סיכון שהוא יבחר להודות בהודאת שווא אף שלא ביצע את העבירה המיוחסת לו.

5. בדיון שהתקיים לפניי ביום 6.11.20223, חזר ב"כ העורר על עיקרי טענותיו. הוא הדגיש את הבעיות הקיימות לגישתו בראיות לכאורה, ובכלל זה הדגיש את הבעייתיות בחומר הראיות הקושר לכאורה את העורר למיוחס לו בכתב האישום. ב"כ העורר חזר על הטענה לפיה מהודעת הסוכן עולה כי לדברי טארק מי שמספק את הנשק הוא אדם העובד עם הסוכן במוסך של "שלמה סיקסט", בעוד שהעורר אינו עובד שם. עוד הוא ציין כי הסוכן הגיע למקום העבודה של טארק אשר אמר לו כי מישהו ממשפחת חמדאן עובד איתו במקום העבודה הזה. הוא הדגיש כי טארק הבהיר שהוא סומך על הסוכן וכי היה לו אמון מלא בו, ולכן לא יתכן כי הוא מסר לו פרטים לא נכונים. לגישתו, עניין זה משליך על זיהוי של העורר, כאשר יתכן שישנו אדם אחר ממשפחת חמדאן מענאתא העובד במוסך של "שלמה סיקסט", שאליו התייחס טארק.

בהתייחס לזיהוי מספר הטלפון על ידי הסוכן, חזר ב"כ העורר וטען כי הסוכן העיד כי הוא העתיק את המספר ושלח אותו למפעיל שלו, ושמר את המספר. אולם אין תיעוד לפעולות אלה ואין ראיה להעתקת המספר ושליחתו. עוד צוין כי הסוכן לא מסר האם היה מדובר בשיחת טלפון או בשיחת "ווטסאפ".

בהתייחס לאישום השמיני נטען כי הוא מבוסס על האישום השביעי, וכי אם תתקבל הטענה לגבי האישום השביעי - יהיה בכך כדי להשליך על האישום השמיני. עוד נטען כי ישנם סימני שאלה גם ביחס לאישום זה. בהקשר זה נטען כי המקריות לפיה הסכום שצוין בשיחה המואזנת הוא הסכום שסוכם בעסקה, אינה יכולה לתמוך בבקשה למעצר עד תום ההליכים. כן התייחס ב"כ העורר לסתירה בגרסתה של המשיבה ביחס לשיחת הטלפון של העורר עם טארק, וציין כי לא ברור לאיזה צורך נועדה שיחה זו (שאכן התקיימה).

כל אלה מעידים לגישת ב"כ העורר על חולשה ראייתית בראיות התביעה, עניין המשליך על האפשרות של חלופת מעצר. בהתייחס לאפשרות זו, צוין כי יש לשקול אותה בכל מקרה, וזאת גם בעבירות של סחר בנשק וכפי שעולה מההלכה הפסוקה.

מנגד, ב"כ המשיבה טענה כי דין הערר להידחות. בהתייחס לראיות לכאורה ביחס לאישום השביעי, הפנתה ב"כ המשיבה להודעת הסוכן ממנה עולה כי ספק הנשק הוא ממשפחת חמדאן מענאתא, וכי הוא נקרא ראאד או אבו מחמד (כאשר מחמד הוא שמו של בנו הבכור של העורר). היא הוסיפה כי מחקרי התקשורת העלו שיחות בין צלאח לבין העורר ביום העסקה.

עוד צוין זיהוי מספר הטלפון של העורר על ידי הסוכן, העתקתו ושמירתו. לטענת ב"כ המשיבה, השאלה האם הסוכן שיקר לגבי האופן בו הוא העתיק את המספר (כפי שעולה מטענות העורר) צריכה להיבחן בדיון בהליך העיקרי, ולא במסגרת הדיון בראיות לכאורה.

בהתייחס לאישום השמיני נטען כי הוא מבוסס על הראיות מהן עולה כי ספק הנשק הוא אותו אדם שסיפק את הנשק בעסקה נושא האישום השביעי – כך, הסוכן ציין כי מספר הטלפון היה זהה וכי שמו של הספק הוא אבו מחמד; ומהשיחה עלה כי מדובר באותו אדם שאיתו בוצעה העסקה הקודמת. עוד צוינו שתי שיחות שהתקיימו בין העורר לבין צלאח; והאזנת הסתר ממנה עולה כי הדוברים התייחסו לסכום שהוא הסכום עליו סוכם כמחיר הנשק, כאשר נתון זה איננו נתון מקרי. ראיה זו היא ראיה משמעותית, כך נטען, והיא מצטרפת ליתר הראיות לחובת העורר.

ב"כ המשיבה הדגישה כי הראיות נושא האישום השמיני מחזקות את אלה נושא האישום השביעי. היא הבהירה כי בית המשפט התייחס בהחלטה לטענה ביחס למקום העבודה של העורר; וציינה כי ניתן להבין שכאשר טארק מציין כי העורר "עובד איתו" מדובר במי שעובד איתו בעסקאות נשק (תוך שהיא הפנתה לדבריו של טארק בהקשר זה).

בהתייחס לאפשרות של חלופת מעצר, נטען כי לעורר מיוחסים שני אישומים חמורים מאוד, כאשר כלי הנשק בהם מדובר הם שני רובי 16M. לטענת ב"כ המשיבה, כאשר מדובר בעבירות כאלה, הכלל הוא מעצר עד תום ההליכים למעט במקרים חריגים. במקרה דנן נטען כי אין טעמים חריגים המצדיקים סטייה מהכלל. עוד נטען כי מצב החירום מגביר את הסיכון הנשקף מהעורר ואף מטעם זה יש לדחות את הערר.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בכתבי טענות הצדדים על נספחיהם ושמעתי את טיעוני הצדדים בעל-פה, אני סבורה כי דין הערר להידחות.

7. באשר לראיות לכאורה, אני סבורה כי המשיבה הוכיחה קיומן של ראיות כאלה, באופן שדי בו לשלב זה של הדיון. אכן, וכפי שציין גם העורר, בשלב זה של הדיון בית המשפט אינו נדרש לשאלות של מהימנות אלא בוחן את חומר הראיות הגולמי תוך בחינת השאלה האם חומר זה מצביע על סיכוי סביר להרשעה (ראו: בש"פ 5462/17 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (15.8.2017); בש"פ 7835/23 מדינת ישראל נ' אלמלח, פסקה 8 (1.11.2023)). עם זאת, בחינה זו אינה בחינה טכנית ולצורך בחינת הפוטנציאל הראייתי הטמון בחומר החקירה, בית המשפט אינו יכול להתעלם מסתירות לכאורה העולות מחומר הראיות (ראו: בש"פ 4692/06 אלמוגרי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (20.6.2006) (להלן: עניין אלמוגרי); בש"פ 7331/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (29.9.2016); בש"פ 8431/22 גולדנברג נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.12.2022)). סתירות מהותיות עשויות איפוא להחליש באופן מהותי את הראיות ולהשליך

על הקביעה ביחס לאפשרות מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים או על האפשרות להמיר את המעצר בחלופה (ראו: עניין אלמוגרי, בפסקה 9; בש"פ 6742/11 אלמכאווי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (26.9.2011); בש"פ 7676/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (1.11.2023)).

8. כפי שהובהר בפירוט לעיל, חומר הראיות במקרה דנן מבוסס בעיקרו על הודעותיו של הסוכן. בהתייחס לאישום השמיני, הודעות אלה מקבלות חיזוק משמעותי ממספר ראיות חיצוניות - העובדה שטארק כינה את בן שיחו בשם אבו מחמד (כשם שמו של בנו הבכור של העורר); העובדה שממחקרי התקשורת עולה כי ביום 17.4.2023 - היום בו בוצעה העסקה נושא האישום השמיני - התקיימו שתי שיחות טלפון של העורר למספר הטלפון של צלאח (שהעורר הכחיש את קיומן); והעובדה שמהאזנה לשיחה בין מספר הטלפון של צלאח לבין זה של העורר מיום 17.4.2023 עולה כי שני הדוברים מתייחסים לסכום של 55 - כאשר הסכום שעליו סוכם כמחיר העסקה הוא 55,000 ש"ח.

עוד יש לציין במישור הראיות לכאורה כי עולה מהן בבירור כי ספק הנשק בשתי העסקאות נושא האישום השמיני והשביעי הוא אותו אדם עצמו. מכאן שהראיות הקושרות את העורר לאישום השמיני מחזקות את הראיות הקושרות אותו לאישום השביעי ולהיפך.

בהתייחס לאישום השביעי, הראיה המרכזית היא העתקת מספר הטלפון של איש הקשר שעמו דיברו טארק והסוכן ביחס לעסקה ((שתואר על ידי טארק כמישהו ממשפחת חמדאן בענאתא), אשר העורר אישר כי הוא מספר הטלפון שלו. טענת העורר ביחס למהימנות גרסתו של הסוכן בהקשר זה (ובכלל זה אפשרות העתקת מספר הטלפון וכיו"ב), תיבחן בשלב הבא של הדיון, ואין בה כדי לשלול מהודעת הסוכן את ערכה הראייתית כראיה גולמית שבית המשפט רשאי להביאה בחשבון בשלב זה.

למעשה, הראיה העיקרית המצביעה לגישת העורר על סתירה לכאורה בגרסת המשיבה, היא הראיה הנוגעת למקום העבודה הלכאורי של העורר. בית משפט קמא היה מודע לטענות העורר בהקשר זה והתייחס אליהן באופן מפורש בהחלטה. הוא ציין (בפסקה 35 להחלטתו) כי טארק התייחס למי שעובד איתו, ולא דווקא למי שעובד איתו אצל המעסיק שלו, חברת "שלמה סיקסט". כך או כך, מדובר בעניין שיתברר בדיון בהליך העיקרי, ואין די בו כשלעצמו כדי לשלול מכוחן הראייתית של כל יתר הראיות שפורטו לעיל ובהחלטתו של בית משפט קמא.

משכך, אני סבורה כי אין מקום להתערב במסקנתו של בית משפט קמא לעניין קיומן של ראיות לכאורה.

9. מאחר שישנן ראיות לכאורה, ומאחר שאין חולק כי האישומים המיוחסים לעורר נוגעים לעבירות נשק שהמסוכנות הנובעת מהן היא ברורה וחד משמעית, השאלה היחידה שיש לבחון אותה היא האם היה מקום לכך שבטרם קבלת החלטה, ישלח בית המשפט את העורר לקבלת תסקיר של שירות המבחן.

10. כפי שנקבע בפסיקה, על בית המשפט להפנות נאשם לקבלת תסקיר של שירות המבחן רק באותם מקרים בהם תסקיר כזה עשוי להשפיע את החלטתו. לעומת זאת, כאשר מדובר במקרה בו תהיה אשר תהיה המלצת שירות המבחן - בית המשפט לא יורה על שחרור לחלופת מעצר (ואף לא על מעצר בפיקוח אלקטרוני), אין מקום ואין טעם

להפנות את הנאשם לקבלת תסקיר כזה (ראו: בש"פ 6848/22 קלימנקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (25.10.2022); בש"פ 5990/23 אבו אלשייך נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (10.8.2023)).

11. עבירות של סחר בנשק הן עבירות חמורות מאוד, והסכנה הנובעת מהן היא ברורה. אלה עבירות המעידות מעצם טיבן על מסוכנות אינהרנטית של הנאשם לשלום הציבור. לכן, כפי שנפסק לא אחת, ככלל מורה בית המשפט על מעצר עד תום ההליכים של מי שמואשם עבירות כאלה (ראו למשל: בש"פ 8995/21 מדינת ישראל נ' בשארה (2.1.2022); בש"פ 5407/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (29.8.2022)). יחד עם זאת, אין מדובר בכלל שאין לו חריגים. לכן בית המשפט מצווה גם בעבירות כאלה להתייחס למכלול הנסיבות, ולבחון האם מדובר במקרה חריג, בו ניתן לבחון אפשרות של שחרור לחלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני, שרק אז יש טעם בהפניה לשירות המבחן (ראו: בש"פ 1925/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 6 (22.3.2022); בש"פ 6226/23 עואדה נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (12.9.2023)). אחד הקריטריונים הרלוונטיים בהקשר זה הוא עברו הפלילי של הנאשם, אולם ישנם שיקולים נוספים שיש להביא בחשבון ובכלל זה סוג הנשק; מספר העסקאות המיוחס לנאשם; האם מדובר בהתנהלות שיטתית או באירוע מקרי; החלק המיוחס לנאשם בעסקה; האם העסקה הושלמה; טיב הראיות הקושרות את הנאשם למיוחס לו ועוצמתן היחסית; נסיבות אישיות ספציפיות של הנאשם; וכיו"ב. מובן כי אין מדובר ברשימה סגורה, וכי השקלול של מכלול הנסיבות צריך להתבצע על ידי בית המשפט בכל מקרה ומקרה.

12. אינני סבורה כי מכלול הנסיבות נושא המקרה דנן מצדיק התערבות בהחלטתו של בית משפט קמא. אכן, מדובר בעורר נעדר עבר פלילי. יחד עם זאת, מהראיות עולה כי מדובר לכאורה במי שעוסק בסחר בנשק שלא באופן חד-פעמי ואקראי אלא באופן שיטתי; וכי הוא סוחר ברובי 16M שאין צורך להכביר במילים על אודות מידת הסיכון הכרוכה בשימוש האפשרי בהם. כמו כן, מחומר הראיות נראה כי העורר הוא הרוח החיה בעסקאות; יש לו נגישות לכלי נשק (כאשר בבעלותו היו לפחות שני רובים); הוא זה שסיכם את מחיר הרובים; והוא זה ששלח את צלאח למסור אותם. בכל אלה יש כדי ללמד לכאורה על חלקו המרכזי והמהותי של העורר בעסקאות נושא האישומים השביעי והשמיני. למעלה מן הצורך יצוין כי ככל שדבריו של טארק לפיהם העורר "עובד איתו" אכן התייחסו - כטענת המשיבה - ל"עבודה" בעסקאות נשק קודמות, המסוכנות של העורר היא חמורה אף יותר.

עוד יוער כי דווקא העובדה שהעורר אינו מי שנמצא ב"שטח" בעסקאות אלא מנהל אותן באופן טלפוני, מקשה עוד יותר על האפשרות לתת בו אמון, ומגבירה עוד יותר את החשש מפני שחרורו. זאת שכן קשה יותר למנוע התנהלות טלפונית שמביאה בסופו של דבר לביצוע עסקאות בנשק.

די בכל אלה כדי להוביל למסקנה לפיה מדובר במקרה חמור שאינו מצדיק הפניה של העורר לקבלת תסקיר של שירות המבחן, הפניה שהיא כאמור חריגה בעבירות נשק.

מעבר לכך ולמעלה מן הצורך, יצוין כי כפי שציין גם בית משפט קמא, בבחינת שאלת המסוכנות והאפשרות לשחרר סוחר נשק לחלופת מעצר, יש להביא בחשבון גם נסיבות חיצוניות, כדוגמת המצב הביטחוני השורר במדינה כאשר ניתנת ההחלטה. מצב זה עשוי להשפיע הן על שאלת המסוכנות הנשקפת מהנאשם והן על היתכנותה של חלופת מעצר שתאיין או למצער תפחית במידה משמעותית את הסיכון הנשקף ממנו (ראו והשוו: בש"פ 6781/13 קונדוס נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (4.11.2013); בש"פ 32/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (15.1.2015); בש"פ 7911/23 אבו טעימה נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (2.11.2023)). במקרה דנן, החלטה זו ניתנת בשעה שמדינת ישראל

מצויה במצב מלחמה, כאשר עיקר משאביהם של כלל גופי הביטחון במדינה מופנים לטובת התמודדות עם מצב זה. אפשרות שחרורו של מי שיש לחובתו ראיות לכאורה בעבירות של סחר בנשק לחלופת מעצר - אפשרות אשר ממילא שמורה למקרים חריגים בלבד - היא בעייתית במצב זה אף יותר מאשר בנסיבות רגילות. זאת בפרט כאשר מחומר הראיות עולה לכאורה וכפי שהובהר לעיל, כי אין מדובר על מקרה חד-פעמי אלא על שתי עסקאות נפרדות, שהתבצעו בתאום ובאופן "מסודר", מה שמעיד לכאורה על מעורבות שיטתית של העורר בעבירות מסוג זה.

13. בשולי הדברים יצוין כי העורר העלה טענה ביחס לשינוי שחל לגישתו בעמדתו של בית משפט קמא, אשר בדיון שהתקיים בבקשה למעצר עד תום ההליכים ציין כי הראיות לכאורה לחובת העורר הן חלשות וכי חולשתן מצדיקה את הפנייתו לקבלת תסקיר של שירות המבחן. העורר טען כי דברים אלה נאמרו על ידי בית המשפט לאחר שהוא עיין בחומרי החקירה ואף לאחר טיעון של ב"כ המשיבה לעניין הראיות. דינה של טענה זו להידחות. בית המשפט אינו כבול כמובן לעמדה שהביע בעל פה במהלך הדיון, לפני שבחן באופן מעמיק את חומר הראיות במלואו ואת מכלול טענות הצדדים.

כן טען העורר כי בית המשפט אף לא נתן משקל להימשכות הצפויה של ההליכים, לאור העובדה שכתב האישום כולל 8 נאשמים ו-12 אישומים, וצפויים להעיד בו 58 עדי תביעה. גם טענה זו דינה להידחות. בשלב של ההחלטה בדבר מעצר עד תום ההליכים, בית המשפט אינו צריך להתייחס להתארכות הצפויה של ההליכים. אומנם ככל שההליכים פליליים אכן מתארכים, עשויה להיות לכך השלכה כאשר בית המשפט בוחן את שאלת המשך המעצר. כך התארכות ההליכים עשויה במקרים המתאימים לשנות את נקודת האיזון ולהצדיק שקילה של חלופת מעצר גם במקרים בהם מלכתחילה, בשלב המעצר, היה מוצדק לעצור את הנאשם עד תום ההליכים (ראו: בש"פ 6063/23 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 15 (18.10.2023)). עם זאת, מובן כי בשלב זה, כאשר ההליכים הפליליים נגד העורר מצויים בראשיתם, אין מקום לחוות דעה ביחס לשאלה האם ומתי נקודת האיזון הזו תשתנה ביחס לעורר דנן.

לנוכח כל האמור, אינני סבורה כי יש מקום במקרה דנן להורות על חלופת מעצר ואף לא על הפניית העורר לקבלת תסקיר של שירות המבחן.

14. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ג בחשוון התשפ"ד (7.11.2023).

שׁוֹפֵט